

**Palanga, S. Dariaus ir S. Girėno g.
2006 m. archeologinių žvalgymų ataskaita**

Romas Jarockis

Klaipėda, 2009

Turinys

Įvadas	3
Tyrimų eiga	3
Išvados	5
Fotonuotraukų sąrašas	6
Fotonuotraukos	7
Situacijos planai ir brėžiniai.....	9
Archeologinių žvalgymų programa	15
Leidimas vykdyti archeologinius tyrimus	16

Įvadas

2006 m. pabaigoje – 2007 m. pradžioje Palangoje, S. Dariaus ir S. Girėno g. atkarpoje tarp Meilės alėjos ir Vytauto gatvės, atnaujinamų lietaus kanalizacijos tinklų ir naujai įrengiamų pėsčiųjų ir dviratininkų takų vietoje vyko archeologiniai žvalgymai (leidimas vykdyti archeologinius tyrimus Nr. 278, išduotas 2006-12-04). Tyrimų užsakovas Palangos miesto savivaldybė.

Geologiniais duomenimis palei dab. S. Dariaus ir S. Girėno gatvę bei Vytauto ir Daukanto g. rajone būta uždurpėjusio ežero. Į šiaurę nuo šio ežero driekėsi lyguma su neaukštais kopų gūbriais. Šalia S. Daukanto g. ir Vydūno alėjos, t.y. apie 50 m į šiaurę nuo archeologinių žvalgymų vietos, viduramžiais žemės paviršius buvo apie porą metrų žemesnis negu dabar. Šiame gylyje buvo aptiktos XVI-XVII a. datuojamos molinių puodų degimo krosnies liekanos (*Žulkus, V. 1997. Palangos viduramžių gyvenvietės. Acta Historica Universitatis Klaipedensis. Klaipėda, p. 14*).

Archeologinius žvalgymus Palangoje, S. Dariaus ir S. Girėno g. vykdė ir brėžinių švarraščius braižė šios ataskaitos autorius. Žvalgymų metu fotografavo ir grafinę fiksaciją lauko sąlygomis atliko KU archeologas M. Brazauskas. Informacija apie archeologinius žvalgymus paskelbta mokslinės informacijos leidinyje *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 metais. Vilnius 2007, p. 545*.

Tyrimų eiga

Žvalgymų vieta yra maždaug 1,5-1,8 km į P-PV nuo Palangos bažnyčios. Tai 650 m ilgio S. Dariaus ir S. Girėno g. atkarpa tarp Meilės alėjos ir Vytauto gatvės. Iš P tyrimų vieta ribojasi su Palangos botanikos parko Š pakraščiu.

Lietaus vandens kanalizacijos tranšėjos ilginių metrų numeracija nuo 1 m prasideda ties S. Dariaus ir S. Girėno g. ir Vytauto gatvės sankryža ir užsibaigia 650 m ties S. Dariaus ir S. Girėno g. ir Meilės alėjos sankirta. Bendras tranšėjos ilgis, kaip minėta, 650 m, gylis 1,50-2,0 m, plotis – 1,50-1,80 m. Žemės kasimo darbai pagrįdė buvo atliekami mechaniniu būdu. Patikrinus iškastas žemes ir nuvalius tranšėjos sieneles, P tranšėjos sienoje penkiose vietose fiksuoti pjūviai.

Pjūvis Nr. 1 (fot.4, brėž.1) yra 3 m į V nuo Vytauto ir S. Dariaus ir S. Girėno g. sankryžos, pastarosios gatvės dešinėje (P) pusėje. Fiksuota 2 m ilgio P sienos pjūvio atkarpa trasos 4 ir 5 m ribose. Velėnos ir dirvožemio sluoksnio storis 10-20 cm. Po juo yra iki 40 cm storio maišytas smėlio, molio ir pilkos spalvos šlyno sluoksnis. Po juo, 40-60 cm gylyje nuo žemės paviršiaus yra šviesiai pilkos spalvos maišyto smėlio su smulkiais degėsiiais sluoksnis, kurio storis nuo 0,70 iki 1,00 m. Giliau yra šviesiai rudos spalvos nesumaišyto smėlio sluoksnis. Tranšėjos dugnas pjūvio vietoje fiksuotas 1,70-1,80 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Pjūvis Nr. 2 (fot.6) yra 200 m į V nuo pjūvio Nr. 1 ties S. Dariaus ir S. Girėno g. sankryža su J. Šliūpo g. Fiksuota 1,5 m ilgio P sienos pjūvio atkarpa trasos 205 ir 206 m ribose. Velėnos ir dirvožemio sluoksnio storis 25-30 cm. Po juo yra 20-25 cm storio su smėliu maišytas rudos spalvos molio sluoksnis. Po molium, 45-50 cm gylyje yra pilkos spalvos maišytas smėlio su smulkiais degėsiiais ir šlyno sluoksnis, kurio storis nuo 0,80 – 1,00 m. Po šiuo sluoksniu, 1,35-1,40 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus yra 5-7 cm storio uždurpėjusio smėlio sluoksnis. Tranšėjos dugnas pjūvio vietoje fiksuotas 1,40-1,50 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Pjūvis Nr. 3 (fot.5, brėž.2) yra 74 m į V nuo pjūvio Nr. 2, ties S. Dariaus ir S. Girėno g. sankryža su S. Daukanto g. Fiksuota 2 m ilgio P sienos pjūvio atkarpa trasos 280 ir 281 m ribose. Velėnos ir dirvožemio sluoksnio storis 15-20 cm. Po juo yra 10-25 cm storio su smėliu maišytas rudos spalvos molio sluoksnis. Po molium yra pilkos spalvos maišytas smėlio su smulkiais degėsiiais sluoksnis, kurio storis nuo 70 – 90 cm. Po šiuo sluoksniu, 1,35-1,40 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus yra 5-7 cm storio uždurpėjusio smėlio sluoksnis. Giliau prasideda šviesiai rudos spalvos nemaišyto smėlio sluoksnis. Tranšėjos dugnas pjūvio vietoje fiksuotas 1,80-1,85 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Pjūvis Nr. 4 (fot.7) yra 230 m į V nuo pjūvio Nr. 3 ties S. Dariaus ir S. Girėno g. sankryža su Birutės al. Fiksuota 1,5 m ilgio P sienos pjūvio atkarpa trasos 511 ir 512 m ribose. Velėnos ir dirvožemio sluoksnio storis 10-30 cm. Po juo yra 15-20 cm storio balkšvos spalvos smėlio sluoksnis. Po smėliu, 45-50 cm gylyje yra pilkos spalvos maišytas smėlio, rudos spalvos molio, pilkšvos spalvos šlyno ir degėsių sluoksnis, kurio

storis nuo 0,90 – 1,00 m. Tranšėjos dugnas pjūvio vietoje fiksuotas 1,45-1,50 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

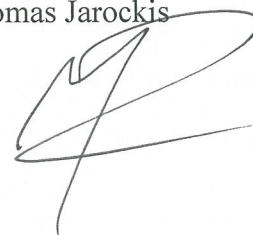
Pjūvis Nr. 5 (fot.3, brėž.3) yra 135 m į V nuo pjūvio Nr. 4, ties S. Dariaus ir S. Girėno g. sankryža su Meilės al. Fiksuota 3 m ilgio P sienos pjūvio atkarpa trasos 647-649 m ribose. Velėnos ir dirvožemio sluoksnio storis 20-30 cm. Po juo yra 20-35 cm storio su smėliu maišytas dirvožemio sluoksnis. Giliau yra pilkai rudos spalvos smėlio pagrindu susiformavęs sluoksnis, kurio storis nuo 10-12 cm. Dar giliau prasideda šviesiai rudos spalvos nemaišyto smėlio sluoksnis. Tranšėjos dugnas pjūvio vietoje fiksuotas 1,40-1,50 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Išvados

2006 m. pabaigoje – 2007 m. pradžioje Palangoje, S. Dariaus ir S. Girėno gatvėje, atkarpoje tarp Meilės alėjos ir Vytauto gatvės, atnaujinamų lietaus kanalizacijos tinklų ir naujai įrengiamų pėsčiųjų ir dviratininkų takų vietoje vyko archeologiniai žvalgymai. Žvalgymų tikslas – stebėti, kad tranšėja, išlaikant projektinį gylį, būtų kasama projekte nurodytoje vietoje bei statybos darbų metu rinkti archeologinio pobūdžio informaciją apie kultūrinių sluoksnių stratigrafiją šioje Palangos miesto dalyje.

Archeologinių žvalgymų metu buvo atlikta lietaus kanalizacijos tranšėjos, kurios bendras ilgis siekė 650 tiesinių metrų, kasimo archeologinė priežiūra. Vertingų archeologinių radinių archeologinių žvalgymų vietoje neaptikta. Penkiose tranšėjos vietose fiksuoti pjūviai su XIX –XX a. datuojamais supiltiniais sluoksniais. Bendras fiksuotų pjūvių ilgis - 10 metrų.

Romas Jarockis

Fotonuotraukų sąrašas

Fot.1 – 2 Bendras trasos vaizdas ties Meilės alėja iš V.

Fot.3 Tranšėjos P sienos pjūvis Nr.5 iš Š.

Fot.4 Tranšėjos P sienos pjūvis Nr.1 iš Š.

Fot.5 Tranšėjos P sienos pjūvis Nr.3 iš Š.

Fot.6 Tranšėjos P sienos pjūvis Nr.2 iš Š.

Fot.7 Tranšėjos P sienos pjūvis Nr.4 iš Š.

Fot.8 Bendras baigiamos tvarkyti gatvės vaizdas nuo Vytauto g. pusės iš V.

Palanga, S. Dariaus ir S. Girėno g., 2006 m. archeologiniai žvalgymai

Fotonuotraukos

Fot.1

Fot.2

Fot.3

Fot.4

Fot.5

Fot.6

Fot.7

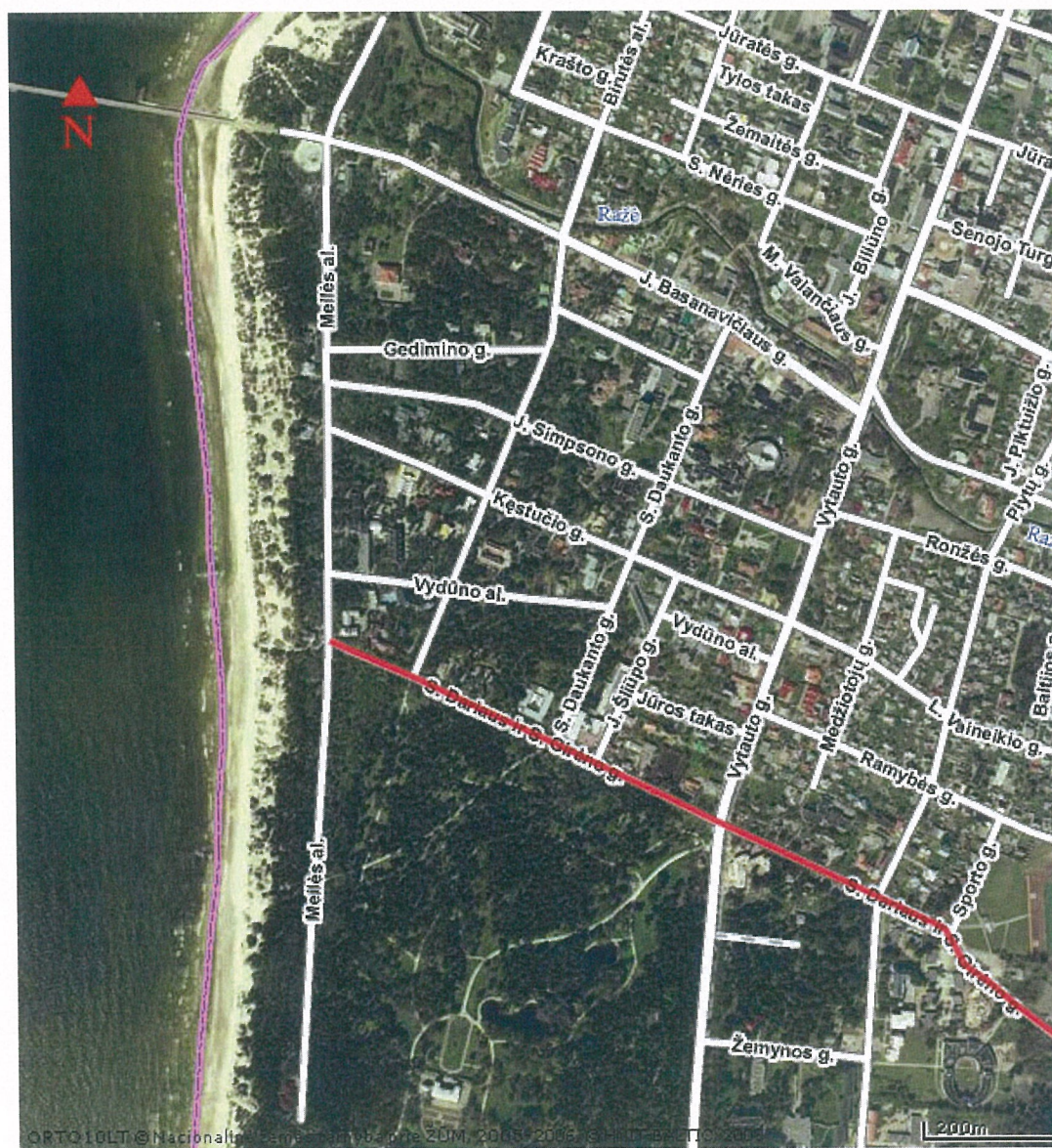
Fot.8

Palanga, S. Dariaus ir S. Girėno g., 2006 m. archeologiniai žvalgymai

Situacijos planas

M 1:10 000

Situacijos planas ir fiksuotų trasos pjūvių vietos

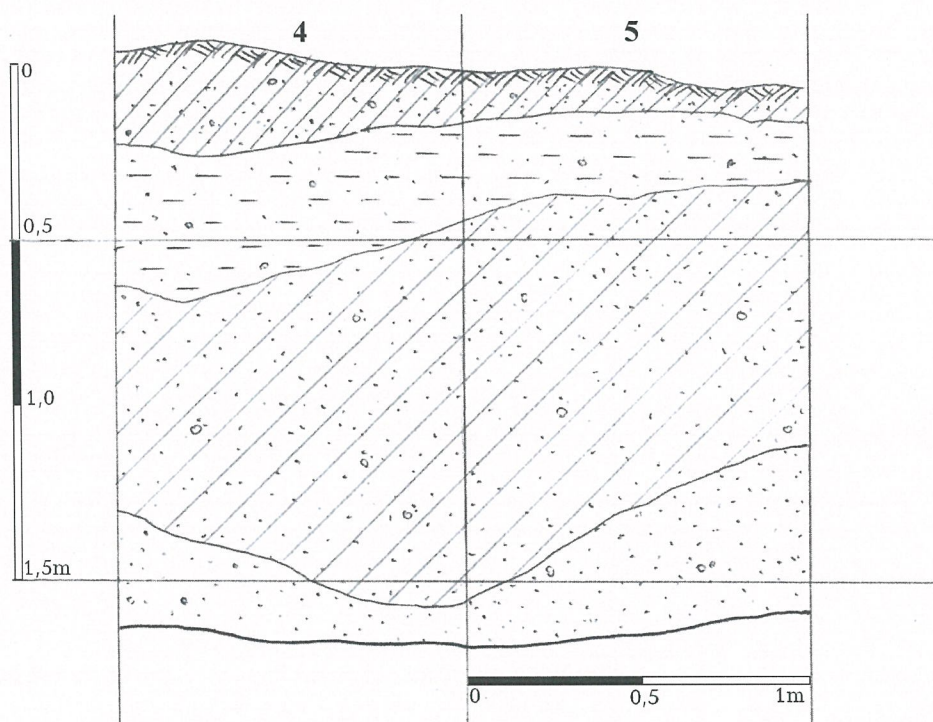
M 1:5000

Palanga, S. Dariaus ir S. Girėno g., 2006 m. archeologiniai žvalgymai

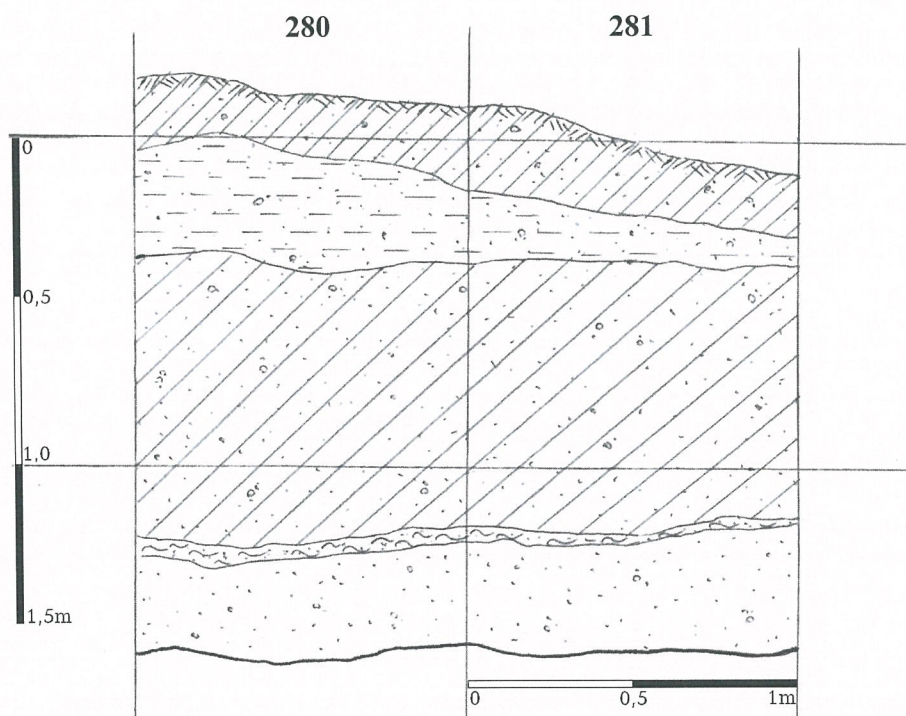
Trasos P sienos pjūvis Nr.1 (Pj.1), M 1:20

Brėž. 1

Palanga, S. Dariaus ir S. Girėno g., 2006 m. archeologiniai žvalgymai

Trasos P sienos pjūvis Nr.3 (Pj.3), M 1:20

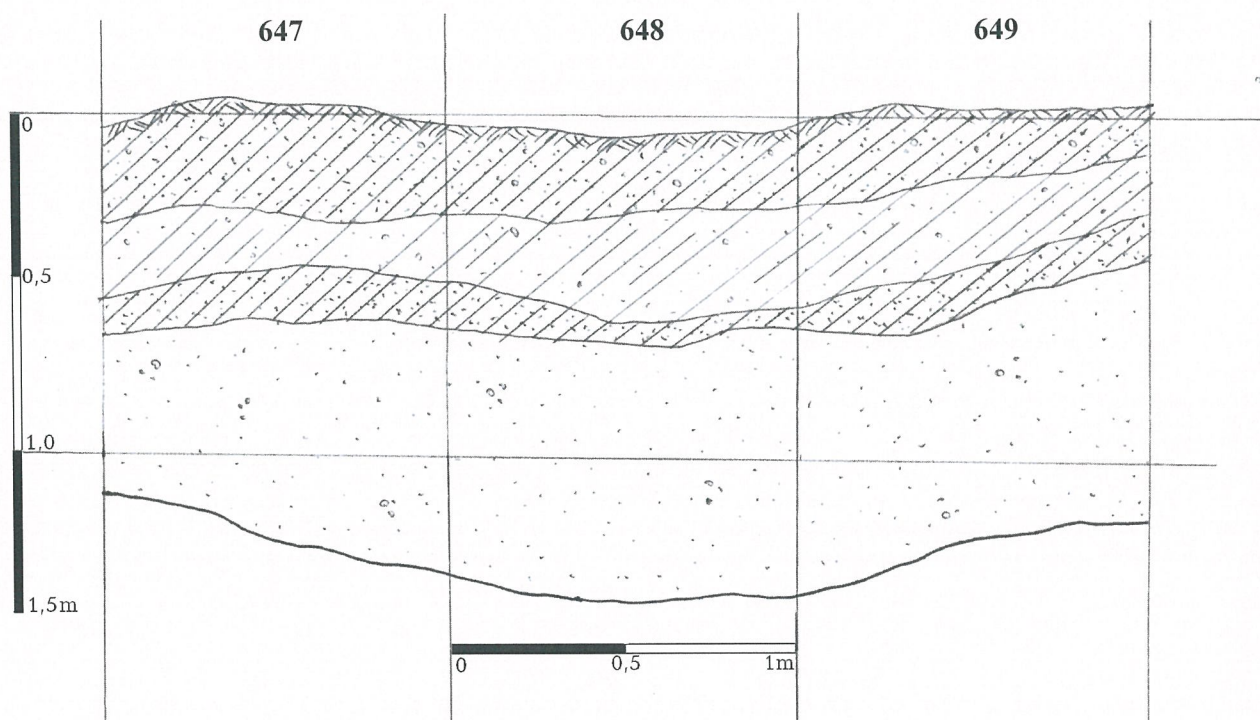

Brėž.2

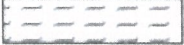

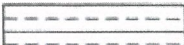

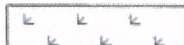

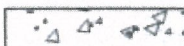

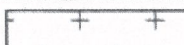

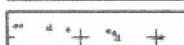
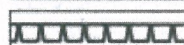
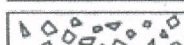
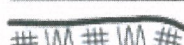
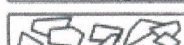

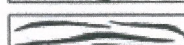
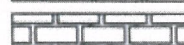

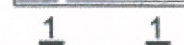
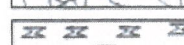

Palanga, S. Dariaus ir S. Girėno g., 2006 m. archeologiniai žvalgymai

Trasos P sienos pjūvis Nr.5 (Pj.5), M 1:20

Brėž.3

Sutartiniai ženklai

	JUODA ŽEMĖ		DURPĖS
	TAMSAI PILKA ŽEMĖ		ŠAKNYS
	PILKA ŽEMĖ		MEDIENA
	ŠVIESIAI PIKLA ŽEMĖ		SUNYKUSI MEDIENA
	MOLIS		APDEGUSI MEDIENA
	PLŪKTAS MOLIS		KERAMIKA
	DEGTAS MOLIS		SKIEDROS
	SMĖLIS		ASFALTAS
	SMULKUS ŽVYRAS		ŽEMIS
	STAMBUS ŽVYRAS		AKMENYS
	KALKĖS		AKMENŲ GRINDINYS
	KALKIŲ SKIEDINYS		TAŠYTI AKMENYS
	SMULKIOS GRIUVENOS		DUOBĖS KONTŪRAS
	STAMBIOS GRIUVENOS		AKMENŲ MŪRAS
	DEGĖSIAI		PLYTŲ MŪRAS
	KAULAI		MŪRAS PJŪVYJE
	ŠIUKŠLĖS		GRUNTINIS VANDUO
	VELĖNA		FIKSUOTA KRAŠTINĖ
	ODA		ANGLIS
	PUVĖSIAI		BETONAS
			PERKASTA

Mokslinei archeologijos komisijai

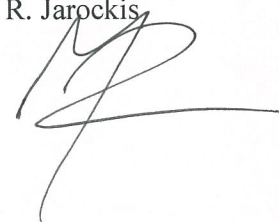
Archeologinių žvalgymų Palangoje, S. Dariaus ir S. Girėno gatvėje atnaujinamų lietaus
kanalizacijos tinklų vietoje
programa

2006-12-04

Palangoje, S. Dariaus ir S. Girėno gatvėje, atkarpoje tarp Meilės al. ir Vytauto g. planuojama atnaujinti lietaus kanalizacijos tinklus (žr. situacijos planą). Žvalgymų tikslas – stebėti, kad tranšėjos, išlaikant projektinį gylį, būtų kasamos projekte nurodytose, t.y. buvusių tranšėjų vietose bei rinkti archeologinio pobūdžio informaciją apie kultūrinį sluoksnį šioje miesto dalyje. Bendras atnaujinamos lietaus kanalizacijos tranšėjų ilgis siekia 650 m. Darbus planuojama baigti iki 2006 m. pabaigos.

Archeologas

R. Jarockis

Leidimas galioja iki 2006-12-31

LEIDIMAS

vykdyti archeologinius tyrimus

2006-12-04 Nr.278
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **R.Jarockiui** vykdyti S.Dariaus ir S.Girėno g., Palangos m., **archeologinius žvalgymus**, taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte. Tyrimų projektas: Archeologinių žvalgymų Palangoje, S.Dariaus ir S.Girėno gatvėje atnaujinamų lietaus kanalizacijos tinklų vietoje programa, 2006-12-04, Nr.278.

Kontrolės skyriaus vedėjas

 R. Kraujalis